

У К Р А Ї Н А
ЦЕНТРАЛЬНА ВИБОРЧА КОМІСІЯ

ПОСТАНОВА

м. Київ

15 листопада 2019 року № 1965

Про Роз'яснення щодо застосування деяких положень Закону України "Про місцеві вибори" стосовно декларування майнового стану, доходів, витрат і зобов'язань фінансового характеру під час реєстрації кандидатів у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, міських, районних у містах, сільських, селищних рад та кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови, старости села, селища

Відповідно до частини першої статті 1 Закону України "Про Центральну виборчу комісія" Комісія є постійно діючим колегіальним державним органом, який діє на підставі Конституції України та законів України і наділений повноваженнями щодо організації підготовки і проведення виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів, всеукраїнського і місцевих референдумів в порядку та в межах, встановлених законами України.

Крім того, згідно зі статтею 21 указанного Закону Центральна виборча комісія здійснює контроль за організацією підготовки і проведення місцевих виборів, а також за дотриманням виборчого законодавства України, забезпечує його однакове застосування на всій території України під час підготовки і проведення виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатів місцевих рад, сільських, селищних, міських голів.

Так, основні засади, організацію і порядок проведення виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, міських, районних у містах, сільських, селищних рад, сільських, селищних, міських голів та старост визначено Законом України "Про місцеві вибори" (далі – Закон).

Стаття 19 Закону визначає, що систему виборчих комісій, які здійснюють підготовку та проведення місцевих виборів, становлять Центральна виборча комісія, яка є виборчою комісією вищого рівня для всіх виборчих комісій з усіх місцевих виборів, територіальні виборчі комісії та дільничні виборчі комісії.

При цьому відповідно до статті 24 Закону Центральна виборча комісія здійснює контроль за додержанням та однаковим застосуванням законодавства про місцеві вибори на всій території України, а також приймає обов'язкові для виконання всіма суб'єктами виборчого процесу, установами, підприємствами, організаціями, органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим та органами місцевого самоврядування, їх посадовими та службовими особами роз'яснення з питань застосування цього Закону.

За змістом частини першої статті 20 Закону територіальні виборчі комісії з виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, міських, районних у містах, сільських, селищних, рад, сільських, селищних, міських голів та старост сіл, селищ (далі – територіальні виборчі комісії) є спеціальними колегіальними органами, уповноваженими організувати підготовку та проведення відповідних місцевих виборів і забезпечувати додержання та однакове застосування законодавства України про місцеві вибори.

Територіальна виборча комісія на період здійснення своїх повноважень забезпечує організацію і проведення місцевих виборів у межах повноважень та у порядку, передбачених законами України (частина перша статті 25 Закону).

Територіальні виборчі комісії зобов'язані діяти відповідно до Конституції України, Закону та інших законів України.

Так, статтею 8 Основного Закону України закріплено, що в Україні визнається і діє принцип верховенства права.

Конституційний Суд України неодноразово наголошував, що діяльність, у тому числі правозастосовчих органів держави, має здійснюватися за принципом верховенства права і прямої дії норм Конституції України (Рішення Конституційного Суду України від 27 лютого 2018 року № 1-р/2018); верховенство права – це панування права в суспільстві; верховенство права вимагає від держави його втілення у правотворчу та правозастосовну діяльність (Рішення від 2 листопада 2004 року № 15-рп/2004); діяльність правотворчих і правозастосовчих органів держави має здійснюватися за принципами справедливості, гуманізму, верховенства і прямої дії норм Конституції України, а повноваження – у встановлених Основним Законом України межах і відповідно до законів (Рішення від 11 жовтня 2005 року № 8-рп/2005).

Із конституційних принципів рівності і справедливості випливає вимога визначеності, ясності і недвозначності правової норми, оскільки інше не може забезпечити її однакове застосування, не виключає необмеженості трактування у правозастосовній практиці і неминуче призводить до сваволі (абзац другий підпункту 5.4 пункту 5 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 22 вересня 2005 року № 5-рп/2005).

У свою чергу принцип правової визначеності передбачає, що обмеження основних прав людини та громадянина і втілення цих обмежень на практиці допустиме лише за умови забезпечення передбачуваності застосування правових норм, встановлюваних такими обмеженнями; обмеження будь-якого права повинне базуватися на критеріях, які дадуть змогу особі відокремлювати правомірну поведінку від протиправної, передбачати юридичні наслідки своєї поведінки (абзац третій підпункту 3.1 пункту 3 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 29 червня 2010 року № 17-рп/2010).

Як зазначено в пункті 46 Доповіді "Верховенство права", схваленої Європейською комісією за демократію через право (Венеційською комісією) на 86-му пленарному засіданні (Венеція, 25 – 26 березня 2011 року), держава зобов'язана дотримуватись законів, які запровадила, і застосовувати їх у передбачуваний спосіб та з логічною послідовністю. Зворотна дія також суперечить принципів юридичної визначеності, оскільки суб'єкти права повинні знати наслідки своєї поведінки; це також стосується і цивільного та адміністративного права – тієї мірою, що негативно впливає на права та законні інтереси особи.

Центральна виборча комісія зазначає, що з метою недопущення порушень виборчих прав громадян України, зокрема під час організації підготовки і проведення місцевих виборів, які постійно відбуваються в Україні, існує нагальна потреба подолання правової невизначеності в частині врегулювання питання декларування майнового стану, доходів, витрат і зобов'язань фінансового характеру під час реєстрації кандидатів у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, міських, районних у містах, сільських, селищних рад, кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови та старости села, селища.

Відповідно до частини другої статті 16 Закону України "Про Центральну виборчу комісію" Комісія за результатами узагальнення практики застосування законодавства України про вибори та практики проведення виборів в Україні, а також у разі необхідності може за власною ініціативою розглянути та прийняти у встановленому цим Законом порядку рішення стосовно надання роз'яснень і рекомендацій щодо застосування законодавства України про вибори.

Враховуючи викладене, з метою забезпечення однакового застосування на всій території України положень Закону України "Про місцеві вибори" щодо декларування майнового стану, доходів, витрат і зобов'язань фінансового характеру під час реєстрації кандидатів у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, міських, районних у містах, сільських, селищних рад, кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови та старости села, селища, реалізації та захисту виборчих прав громадян України, дотримання рівних прав і можливостей громадян України на участь у виборах, відповідно до пунктів 1, 2 частини першої статті 24 Закону України "Про місцеві вибори", керуючись статтями 11 – 13, 16, пунктами 1, 4, 5 статті 17, пунктами 1, 2 статті 21 Закону України "Про Центральну виборчу комісію", Центральна виборча комісія **постановляє:**

1. Затвердити Роз'яснення щодо застосування деяких положень Закону України "Про місцеві вибори" стосовно декларування майнового стану, доходів, витрат і зобов'язань фінансового характеру під час реєстрації кандидатів у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, міських, районних у містах, сільських, селищних рад, кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови та старости села, селища (додається).
2. Цю постанову надіслати обласним, Київській міській державним адміністраціям для доведення до відома територіальних виборчих комісій, Національному агентству з питань запобігання корупції.
3. Цю постанову оприлюднити на офіційному вебсайті Центральної виборчої комісії.

Голова Центральної виборчої комісії О. ДІДЕНКО